

กลยุทธ์การสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร สำหรับผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

กิงกาญจน์ บุรณสินวัฒนกุล

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ

บทความนี้ได้นำเสนอแนวคิดการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารให้แก่ผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอกรอบแนวคิดการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศสำหรับผู้เรียนชาวต่างประเทศ ตามแนวคิดภาษาเพื่อการสื่อสาร ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถด้านภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ (Experience - Based Approach) ร่วมกับแนวคิดการสอนแบบอรรถภาค (Genre - Base Approach) เป็นอีกแนวคิดหนึ่ง que พัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติ อันจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ และเจตคติที่ดีในการเรียนภาษาไทยมากขึ้น

คำสำคัญ การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ การสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร การสอนแบบเน้นประสบการณ์

Thai Language Teaching Strategies for Communication to Non-Native of Thai Learners

Kingkarn Buranasinvattanakul

Faculty of Humanities, Srinakharinwirot University

Abstract

This article presents the concept of teaching Thai language for communication to non-native of Thai learners. The objective is to present a framework for teaching Thai as a foreign language to non-native speakers of Thais. This is to enable learners to improve their Thai language skills to communicate more effectively. Both an Experience - Based Approach and a Genre - Base Approach were used to develop learners Thai language skills. Results indicated that these approaches helped the learners to gain more understanding and good attitudes to the Thai language.

Keywords: Teaching Thai Language to non-native of Thai Learners, Teaching Thai Language for Communication, Experience - Based Approach

1. บทนำ

ภาษาเป็นเครื่องมือในการสื่อสารที่มีความสำคัญต่อสังคมในยุคปัจจุบัน เนื่องจากมนุษย์ใช้ภาษาในการถ่ายทอดสิ่งที่อยู่ในความนึกคิด หรือข้อความที่แสดงความรู้สึกอย่างใดอย่างหนึ่งให้ผู้อื่นทราบ ดังนั้นการเรียนรู้ภาษาจึงต้องอาศัยการเรียนรู้ทางสังคม และวัฒนธรรมของภาษาในแต่ละชาติด้วย สิ่งสำคัญในการเรียนรู้ภาษา ได้แก่ การเรียนรู้ระบบ และกระบวนการ (system - and - process) ในการถ่ายทอด โดยอาศัยหลักเกณฑ์ หรือโครงสร้างทางภาษา คือ (1) การสังสมประสบการณ์โดยการใช้ภาษาศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับความเป็นไปของโลก (2) การบัญญัติความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลโดยการใช้ภาษาบัญญัติ และ (3) การสร้างวาทกรรม จากการกลั่นกรองทางความคิดเชิงระบบ ซึ่งโครงสร้างดังกล่าวจะปรากฏ และสื่อออกมาในรูปแบบ “ไวยากรณ์” (grammar) ของทุกๆ ภาษา ที่แสดงให้เห็นว่าการสื่อสารในแต่ละครั้งนั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงความคิด ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการเลือกสรรคำในการสื่อสาร (Nunan, 1998)

ปัจจุบันเรามีภาษาใช้ในโลกนี้มากกว่าสี่พันภาษา (Hoijer, 1969, p. 50) ภาษาไทยเป็นภาษาหนึ่งที่ชาวต่างประเทศจำนวนมากให้ความสนใจ และได้รับความนิยมน้อย่างแพร่หลายทั้งจากประเทศทางแถบเอเชีย และประเทศตะวันตก ดังจะเห็นได้จากการขยายตัวของสถาบันอุดมศึกษา ทั้งในและต่างประเทศที่มีการเปิดสอน หรือมีการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศเป็นจำนวนมาก (นวลทิพย์ เพิ่มเกษร, 2552, น. 109; ศรีวิไล พลมณี, 2545, น. 15; สมพงษ์ วิทยศักดิ์พันธ์, 2544, น. 50) การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศในประเทศไทย เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น) หรือในต่างประเทศ เช่น มหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนียที่ลอสแอนเจลิส (University of California, Los Angeles) ประเทศสหรัฐอเมริกา มหาวิทยาลัยลอนดอน (University of London, Thailand Teaching support center) ประเทศอังกฤษ มหาวิทยาลัยพัสเซา (University of Passau) ประเทศเยอรมนี มหาวิทยาลัยซิดนีย์ (University of Sydney) ประเทศออสเตรเลีย มหาวิทยาลัยภาษาและการค้าต่างประเทศกวางตุ้ง (Guangdong University of Foreign Studies) ประเทศจีน มหาวิทยาลัยฮานอย (Vietnam National University, Hanoi) ประเทศเวียดนาม มหาวิทยาลัยคันทันนานาชาติศึกษา (Kanda University of International Studies) ประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องมาจากการขยายตัว และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ช่วยให้การศึกษ และการลงทุนทางเศรษฐกิจเติบโตอย่างรวดเร็วส่งผลให้ “ภาษาไทย” เป็นภาษาหนึ่งที่มีบทบาท และความสำคัญเพื่อการสื่อสารในด้านการแลกเปลี่ยนความรู้ การท่องเที่ยว การดำเนินธุรกิจอันช่วยให้การลงทุนในฐานะประเทศคู่ค้าเป็นไปได้โดยสะดวก และรวดเร็ว ดังที่ สิริจิตต์ เดชอมรชัย (2556) กล่าวว่า การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเป็นเสมือนเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสารกับประชาคมโลก แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับคราเชน และเทเรล

(Krashene & Terrell, 1983, p. 23) ที่กล่าวว่า มนุษย์มีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ภาษาอื่น เพื่อจุดประสงค์ในการสื่อสาร และใช้พัฒนาตนเอง ตลอดจนสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่ประเทศชาติ ฉะนั้นการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศจะช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างชนชาติ ให้ตระหนัก และเข้าใจถึงความเหมือน หรือความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของชาติตนกับชาติ อื่นๆ การมีความรู้หลายภาษาจึงเป็นคุณลักษณะพื้นฐานสำคัญอย่างหนึ่งของนักการศึกษา นักท่องเที่ยว และนักธุรกิจ ในการเปิดโลกทัศน์ทำความรู้จัก และเข้าใจซึ่งกันและกันมากขึ้น เพราะภาษาจัดเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยเสริมความเข้าใจ และเผยแพร่ความหลากหลายทาง วัฒนธรรมของแต่ละประเทศได้เป็นอย่างดี

2. การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศพบว่า สถาบันการศึกษาต่างๆ ได้จัดหลักสูตรการเรียนสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศใน 5 ลักษณะด้วยกัน (นวลทิพย์ เพิ่มเกษร, 2552, น. 110-111) ดังนี้

1. หลักสูตรระดับปริญญาบัตร เป็นหลักสูตรที่จัดให้แก่ผู้เรียนที่เลือกวิชาภาษาไทยเป็นวิชาเอก หรือวิชาโท เมื่อสำเร็จหลักสูตรจะได้รับปริญญาตรีวิชาเอกภาษาไทย หรือวิชาโทภาษาไทย เช่น หลักสูตรในประเทศจีน เกาหลี และเวียดนาม
2. หลักสูตรเฉพาะด้าน เป็นหลักสูตรภาษาไทยที่เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรใหญ่ เช่น วิชาภาษาไทยที่อยู่ในหลักสูตรเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา (Southeast Asian Studies) ที่มหาวิทยาลัยวอชิงตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา หรือวิชาภาษาไทยที่อยู่ในหลักสูตรเอเชียศึกษา (Asian Studies) ที่มหาวิทยาลัยแห่งชาติออสเตรเลีย ประเทศออสเตรเลีย
3. หลักสูตรระยะสั้น เป็นหลักสูตรที่สถาบันการศึกษาจัดให้ผู้เรียนได้เรียนในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เช่น รายวิชาละ 36 ชั่วโมง 50 ชั่วโมง 100 ชั่วโมง โดยอาจแบ่งเป็นภาษาไทยในระดับพื้นฐาน (Basic Thai) ภาษาไทยระดับกลาง (Intermediate Thai) และภาษาไทยระดับสูง (Advanced Thai) เช่น ศูนย์ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. หลักสูตรพิเศษ เป็นหลักสูตรที่ผู้สอนจัดตามจุดประสงค์ของผู้เรียน เช่น หลักสูตรที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเปิดสอนให้แก่เจ้าหน้าที่กระทรวงการต่างประเทศอาเซียน โดยทุนของ สพร. (สำนักงานพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศ หรือกรมความร่วมมือระหว่างประเทศ กระทรวงต่างประเทศ)
5. หลักสูตรเร่งรัด เป็นหลักสูตรในช่วงเวลาสั้นๆ ที่สถาบันการศึกษาจัดให้ผู้เรียนที่มีเวลาน้อย หรือจำกัด แต่ต้องการเรียนรู้ภาษาด้วยความจำเป็นเร่งด่วน เช่น หลักสูตรที่ภาควิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้จัดให้นักศึกษาต่างชาติที่มาทำวิจัยที่สถาบันวิจัยจุฬาภรณ์

จะเห็นได้ว่าการจัดหลักสูตรการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศมีความหลากหลาย ดังนั้นการจัดทำหลักสูตรต่างๆ ผู้สอนควรคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อตอบสนองได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้เรียน โดยผู้สอนอาจจะตั้งคำถามก่อนจัดการเรียนการสอน (Print, 1993, p. 110) ดังนี้ คือ (1) สอนอะไร (2) สอนอย่างไร (3) เวลาเท่าไร (4) อะไรเป็นผลที่เกิดขึ้นตามมาจากการเรียนการสอน ทั้งนี้ผู้เขียนได้สำรวจโดยการสอบถามความคิดเห็นถึงวัตถุประสงค์ในการเรียนภาษาไทยของชาวต่างประเทศในประเทศไทย จากสถาบันการศึกษาต่างๆ จำนวน 20 คน พบว่า ชาวต่างประเทศที่ต้องการเรียนภาษาไทยแบ่งเป็น 3 ลักษณะคือ (1) เพื่อใช้ภาษาไทยในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน (2) เพื่อใช้ภาษาไทยในการศึกษาเรียนรู้ และ (3) เพื่อใช้ภาษาไทยในการประกอบอาชีพ ซึ่งความคิดเห็นดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของปรียา หิรัญประดิษฐ์ (2545, น. 55) ที่ได้วิจัยสาเหตุของการเรียนภาษาไทยด้วยวิธีการสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้เรียนชาวต่างประเทศระบุว่า สาเหตุที่เรียนภาษาไทย เพราะต้องการสื่อสารกับคนไทยได้นั่นเอง

ดังนั้นแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศในปัจจุบันส่วนใหญ่จึงมุ่งเน้นไปที่การสื่อสาร (Communicative approach) ซึ่งมีพื้นฐานมาจากแนวคิดทางจิตวิทยาของกลุ่มความคิดความเข้าใจด้านทฤษฎีภาษาศาสตร์สังคมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ทางภาษาภายในห้องเรียนมาเชื่อมโยงกับภาษากายนอก ด้วยการเน้นให้ผู้เรียนนำความรู้ด้านภาษาที่เรียนไปใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง (รุ่งฤดี แผลงศร, 2560, น. 67-99; อรุณี วิริยะจิตรา, 2532, น. 31-78; Brown, 2007, pp. 85-88; Dobson, 2003, p. 12) ซึ่งหลักการสำคัญของแนวคิดนี้ ประกอบด้วย

1. เป้าหมายของการเรียนรู้ภาษา คือ การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ในการสอนจึงควรให้ผู้เรียนฝึกทักษะการใช้ภาษา ได้แก่ ฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยเน้นการได้ฝึกปฏิบัติในรูปกิจกรรมทางภาษาเป็นสำคัญ

2. ให้ความสำคัญกับความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องตามระเบียบปฏิบัติของสังคม โดยสามารถเลือกใช้ภาษาให้เหมาะสมกับบุคคล และโอกาสต่างๆ ซึ่งผู้เรียนจำเป็นต้องรู้จักขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรมของผู้ใช้ภาษานั้นๆ ด้วย

แนวคิดในการสอนให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้นั้น ผู้สอนจำเป็นต้องเลือกเนื้อหาการเรียนการสอนภาษาไทยให้สัมพันธ์กับประสบการณ์ และจุดมุ่งหมายของผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาไปใช้ให้เกิดประโยชน์ หรือนำไปปฏิบัติในสถานการณ์จริงได้ ตลอดจนผู้สอนจำเป็นต้องคำนึงถึงการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับบริบทชีวิต ตลอดจนวัฒนธรรมทางสังคมในการสื่อสารนั้นๆ ด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการสื่อสาร และการใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม วิธีการนี้จะช่วยผู้เรียนตระหนักถึงการใช้ภาษา และเกิดความเข้าใจอย่างสมบูรณ์ในเรื่องการสื่อสารได้ ซึ่งในการสื่อสาร

เรียกว่าสามมิติทางภาษา (Language Competency) คือ ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ภาษาได้ด้วยตนเอง หน้าที่ของผู้สอนคือ การกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความเข้าใจในกฎเกณฑ์ของภาษา โดยภาษาแต่ละภาษาจะมีโครงสร้าง หรือองค์ประกอบ 3 ส่วน (Chomsky, 1957) ได้แก่

1. วากยสัมพันธ์ (Syntactic) คือ มีความรู้เกี่ยวกับคำ (lexical knowledge) เพียงพอ โดยคำนึงกฎการใช้ศัพท์คำนั้นมีอะไรบ้าง (Phrase structure rule)

2. อรรถศาสตร์ (Semantics Complement) เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความหมาย การตีความทำหน้าที่กรองประโยคให้ถูกหลักไวยากรณ์ โดยให้ความสนใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคำ วลี สัญลักษณ์และความหมาย

3. โฟเนติก (Phonological Complement) คือ การออกเสียงสำเนียงได้ถูกต้องชัดเจน จากกรณีข้างต้นสอดคล้องกับคาเนลและสเวน (Canale & Swain, 1980, p. 7-18) ที่กล่าวว่า ผู้เรียนจะมีความสามารถในการติดต่อสื่อสารได้นั้น จำเป็นต้องมีความสามารถในด้านต่อไปนี้

1. ความรู้ด้านระเบียบวิธีของภาษา (Grammatical Competence) ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับระบบคำศัพท์ โครงสร้างประโยค ความหมาย และระบบเสียง

2. ความรู้ทางภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistic Competence) ได้แก่ ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารระหว่างบุคคลในสังคม โดยคำนึงถึงกฎเกณฑ์ หรือระเบียบวิธีการปฏิบัติตนในการใช้ภาษาอย่างเหมาะสม เช่น ภาษาท่าทาง การแสดงออกโดยใช้ข้อความ (Expression) และระดับเสียง (Intonation) ซึ่งต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับบุคคล และสถานการณ์ต่างๆ

3. ความรู้ด้านความต่อเนื่องของเนื้อความ (Discourse Competence) ได้แก่ ความสามารถในการใช้ภาษาให้มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน เช่น การเลือกใช้คำสรรพนามได้เหมาะสมกับบริบท และสถานะทางสังคม การใช้ภาษาในการเรียบเรียง และถ่ายทอดความคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ความรู้ด้านกลวิธีการสื่อความหมาย (Pragmatic or Strategic Competence) ประกอบด้วยความสามารถในการสื่อสารของผู้ส่งสารในด้านคำพูด (Verbal) และการไม่ใช้คำพูด (Non - Verbal) เช่น น้ำเสียง สีหน้า ท่าทาง ในการสื่อสาร ทั้งนี้เพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจความหมายในการสื่อสารนั้น

จากแนวคิดดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนชาวต่างประเทศที่เรียนภาษาไทยจะใช้ภาษาในการสื่อสารได้นั้น นอกจากจะต้องมีความรู้ในเรื่องของคำศัพท์ การออกเสียง และโครงสร้างประโยคแล้ว ผู้เรียนจำเป็นจะต้องมีความสามารถในการเลือกใช้ภาษาให้ถูกต้อง ตลอดจนสามารถเลือกใช้ภาษาได้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบททางสังคม และวัฒนธรรมด้วย

3. แนวคิดการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารให้ผู้เรียนชาวต่างประเทศด้วยการเรียนรู้จากประสบการณ์ และการถ่ายโยงการเรียนรู้ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศด้วยตัวแบบ

การเรียนรู้ภาษาที่สอง (Second Language Acquisition) เป็นกระบวนการที่ซับซ้อน ยากที่จะเกิดการเรียนรู้ และใช้ได้คล่องแคล่วเหมือนภาษาแม่ (Mother Tongue Language) เนื่องจากผู้เรียนต้องเรียนรู้โครงสร้างภาษาตั้งแต่ระดับเสียง คำ ประโยค ไวยากรณ์ ในขณะที่เดียวกันก็ยังคงต้องเรียนรู้หน้าที่การใช้งานของภาษาในแง่ของภาษาศาสตร์เชิงสังคม (มีชัย เอี่ยมจินดา, 2548, น. 55) ดังนั้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการจากเอกสาร และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ภาษาที่สอง ผู้เขียนพบว่าแนวการสอนที่เน้นประสบการณ์ (Experience - Based Approach) สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย ในฐานะภาษาต่างประเทศในด้านการสื่อสาร (Communicative approach) ได้ดี เนื่องจากเป็นแนวการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือฝึกฝน หรือลงมือปฏิบัติ (Learning by Doing) เพื่อเชื่อมโยงไปสู่การใช้ภาษาตามสภาพจริงในบริบททางสังคม อันช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่าการเรียนรู้นั้นมีคุณค่า และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ผู้เรียนตั้งไว้ ดังที่ ทิศนา แคมมณี (2557, น. 131) ได้กล่าวถึงลักษณะการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ คือ การดำเนินการอันจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายโดยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในเรื่องที่เรียนรู้ก่อน และให้ผู้เรียนสังเกตพบทวนสิ่งที่เกิดขึ้น และนำสิ่งที่เกิดขึ้นมาคิดพิจารณาไตร่ตรองร่วมกันจนกระทั่งผู้เรียนสามารถสร้างความคิดรวบยอด หรือสมมติฐานต่างๆ ในเรื่องที่เรียนรู้แล้ว จึงนำความคิด หรือสมมติฐานเหล่านั้นไปทดลอง หรือประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ๆ ต่อไป การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาไทยได้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะ และคุณค่าจากประสบการณ์ตรง ตลอดจนทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้จากบทเรียนนั้นๆ ไปใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันได้

การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ จึงแตกต่างจากการเรียนการสอนแบบเดิมที่ผู้สอนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ และผู้สอนเป็นผู้กำหนดถ่ายทอดเนื้อหาความรู้ให้แก่ผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ผู้สอนต้องคำนึงถึงความสามารถ และความต้องการของผู้เรียน คือ (1) ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (2) ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์การเรียนรู้ซึ่งกันและกัน (3) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ และ (4) ผู้เรียนได้นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยผู้สอนมีหน้าที่เพียงเป็นผู้กำหนดบทบาทให้นักเรียนมีส่วนร่วม และให้การสนับสนุนด้านสื่อในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตลอดจนเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้ความช่วยเหลือ คอยแนะนำ ตรวจสอบความถูกต้องทางด้านวิชาการ ดังที่ ดิวอี้ (Dewey, 1938, p. 10) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์เป็นกระบวนการสร้างความรู้ ทักษะ และเจตคติด้วยการนำประสบการณ์เดิมของผู้เรียนมาบูรณาการเพื่อสร้างความรู้ใหม่ขึ้น

การเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมได้จากความรู้สึที่เกิดขึ้นหลังจากการทำกิจกรรมหนึ่ง ๆ โดยผู้ทำกิจกรรมนั้นแสดงความคิดเห็น หรือให้ข้อมูลสะท้อนผลจากสิ่งที่สังเกตเห็น และนำมาประมวลสร้างเป็นความเข้าใจ จนเกิดความคิดรวบยอด (Understanding and Conceptualization) ของตนเอง และนำสิ่งที่เรียนรู้ไปทดลองใช้ในสถานการณ์ใหม่ที่ต่างออกไป (Active Experimentation)

ดังนั้นแนวทางการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ (Experience - Based Approach) จึงเป็นการเรียนรู้จากรูปธรรมไปสู่นามธรรมอันจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดความรู้ใหม่ด้วยตนเอง ตลอดจนเกิดความหมายต่อตนเอง รวมถึงเกิดความต้องการที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน โดย คอลัม (Kolb, 1984, pp. 19-41) ได้นำเสนอวัฏจักรของกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นการรับประสบการณ์จากสิ่งที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) เป็นขั้นตอนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเข้าไปมีส่วนร่วม และรับรู้ประสบการณ์ต่างๆ โดยประสบการณ์ที่จัดควรมีลักษณะเป็นรูปธรรม

2. ขั้นการสังเกตอย่างไตร่ตรอง (Reflection Observation) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนมุ่งทำความเข้าใจความหมายของประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับ โดยผ่านการพิจารณา หรือสังเกตอย่างรอบคอบ และสะท้อนสิ่งที่ได้รับประสบการณ์ด้วยการแสดงออก แลกเปลี่ยนความคิดเห็น

3. ขั้นการสร้างแนวคิดเชิงนามธรรม (Abstract Conceptualization) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนนำสิ่งที่ได้จากการสังเกต และไตร่ตรองแล้วจากเหตุผลและความคิดแล้วนำมาสรุปเป็นความคิดรวบยอด (Abstract Conceptualization) หรือหลักการต่างๆ ของตนเอง และพร้อมที่จะนำหลักการนี้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่

4. ขั้นการทดลองประยุกต์หลักการไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ (Active Experimentation) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ เพื่อตรวจสอบความเข้าใจของตนเอง จนเกิดเป็นแนวทางเชิงปฏิบัติได้จริง

จะเห็นได้ว่ากระบวนการเรียนรู้ตามวัฏจักรของคอลัม (Kolb, 1984) เป็นแนวคิด และกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประสบการณ์เดิมมาปรับให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ที่พบในขณะนั้น จึงทำให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการ หรือจุดมุ่งหมายของผู้เรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศเป็นอย่างดี เนื่องจากผู้เรียนจะได้เรียนรู้ทฤษฎี และการจำลองสถานการณ์ในห้องเรียน จนเกิดเป็นองค์ความรู้เพื่อนำความรู้ที่ได้นั้นมาปรับใช้กับสถานการณ์ใหม่ในชีวิตประจำวันได้

กล่าวโดยสรุปกระบวนการหลักของการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ (ทิตนา แชมมณี, 2557, น. 131-132) จำเป็นต้องคำนึงถึงหลักการต่อไปนี้

1. ผู้สอนมีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (Learning Experience) ที่เป็นรูปธรรมในเรื่องที่จะเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้ลงไปประสบด้วยตนเอง

2. ผู้เรียนมีการสะท้อนความคิด (Reflect) และอภิปรายร่วมกัน เกี่ยวกับสิ่งที่ได้ประสบมา หรือเกิดขึ้นในสถานการณ์การเรียนรู้
3. ผู้เรียนมีการสร้างความคิดรวบยอด / หลักการ / สมมติฐานจากประสบการณ์ที่ได้รับ
4. ผู้เรียนมีการนำความคิดรวบยอด / หลักการ / สมมติฐานต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นไปทดลอง หรือประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ๆ
5. ผู้สอนมีการติดตามผล และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนผลการทดลอง / ประยุกต์ ใช้ความรู้ เพื่อขยายขอบเขตของการเรียนรู้ หรือปรับเปลี่ยนความคิด / หลักการ / สมมติฐานต่างๆ ตามความเหมาะสม
6. ผู้สอนมีการวัด และประเมินผล โดยใช้การประเมินผลการเรียนรู้ของตนเอง ประกอบกับการประเมินผลของผู้สอนด้วย

อย่างไรก็ตามหากแต่การจัดการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์ เพียงแนวคิดเดียวนั้น ยังไม่สามารถนำไปพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถทางการเรียน ภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศให้แก่ผู้เรียนชาวต่างประเทศได้อย่างสมบูรณ์ ผู้เขียนเห็นว่า แนวคิดการสอนภาษาแบบอัตถภาค (Genre - Based Approach) จะช่วยให้ผู้สอนสามารถนำ อรรถลักษณะของเนื้อความ หรือสถานการณ์การใช้ภาษาในรูปแบบต่างๆ ที่ถูกต้องมาใช้เป็น รูปแบบของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกฝน และสามารถเลือก ใช้ภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้ส่งสารคนเดียวกันอาจใช้ภาษาได้หลากหลายตาม ลักษณะทางสังคม เช่น อายุ เพศ อาชีพ รายได้ การศึกษา เชื้อชาติ และศาสนา ทั้งนี้เพราะ สถานภาพ บทบาท และความสัมพันธ์ระหว่างคู่สนทนามีส่วนช่วยในการกำหนดการเลือกใช้ ภาษาของผู้ส่งสาร ดังนั้นการศึกษาโครงสร้างไวยากรณ์หน้าที่เชิงระบบ (Systemic Functional Linguistics) ในด้าน (1) หน้าที่ปฏิสัมพันธ์ (Interpersonal Function) คือหน้าที่ของภาษาในการ แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในสังคม เช่น ครูกับนักเรียน สามีกับภรรยา เจ้านายกับ ลูกน้อง (2) หน้าที่สื่อความคิด (Ideational Function) คือ หน้าที่ของการใช้ภาษาใช้เป็นสื่อในการ ถ่ายทอดประสบการณ์ ความคิด ระหว่างสมาชิกในสังคม (3) หน้าที่ในตัวบท (Textual Function) คือ หน้าที่ของภาษาในการสร้างสรรค์ (Message) และจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างประโยค หรือ ความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับบริบท (Context) (วิโรจน์ อรุณมานะกุล, 2559, น. 127) จะช่วยให้ ผู้เรียนเข้าใจ และเลือกใช้ภาษาได้ถูกต้อง อันส่งผลให้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย เพื่อการสื่อสารสำหรับผู้เรียนชาวต่างชาติที่เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศสมบูรณ์ ยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้เขียนจึงนำแนวคิดดังกล่าวมาใช้ร่วมกับการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นประสบการณ์

4. แนวคิดการสอนภาษาแบบอรรถภาค (Genre - Based Approach)

แนวคิดการสอนภาษาแบบอรรถภาค (Genre-Based Approach) ได้รับการพัฒนา มาจากกลุ่มนักภาษาศาสตร์ชาวออสเตรเลียในกลุ่มหนึ่ง (Martin & Rothery, 1980, 1981; Frances, 1989) โดยแนวคิดนี้ได้นำหลักการเกี่ยวกับทฤษฎีภาษาศาสตร์เชิงระบบ (Systemic Linguistic Theory) ของฮอลลิเดย์ (Halliday, 1978) มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน (เสาวลักษณ์ รัตนิวิชช์, 2536, น. 25-27) ซึ่งประกอบด้วย (1) ภาษา และความหมาย (Language and Meaning) เนื่องจากหัวใจสำคัญของการใช้ภาษาอยู่ที่การเข้าใจ “ความหมาย” ของภาษาแต่ละ ภาษาในการสื่อสาร แม้ว่ารูปของภาษาที่ใช้ในแต่ละสังคมจะแตกต่างกันในแต่ละภาษาทั่วโลก แต่เป้าหมายของการสื่อสารที่จะใช้ภาษานั้นๆ จะเหมือนกันนั่นคือการเข้าใจเนื้อความ (Text) ที่ต้องการจะติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลต่างๆ ในสังคมนั้นเอง (2) ภาษา และบริบทภาษา (Language and Context) คือ การทำความเข้าใจความหมายของภาษานั้นๆ ย่อมขึ้นอยู่กับบริบท ภาษา หรือบริบทแวดล้อม (Context) ในสถานการณ์ วัฒนธรรมต่างๆ ในสังคมนั้นๆ (3) ภาษา และทำเนียบภาษา (Language and Register) คือการคำนึงถึงการเลือกใช้คำได้เหมาะสม ถูกต้อง กับบุคคลที่เราต้องการจะสื่อสารด้วย ดังนั้นทำเนียบภาษาจึงเกิดขึ้นควบคู่กันไปกับบริบททาง ภาษาที่แตกต่างกันไปตามกาลและเทศะ ตามเรื่องราวที่กล่าวถึง ตามความสัมพันธ์ของผู้ใช้ ภาษาและตามลักษณะวิธีการใช้ภาษาเพื่อการฟัง การพูด การอ่าน หรือการเขียน (4) การเรียนรู้ ภาษาในบริบท (Language Learning in Context) คือ การเรียนรู้เพื่อการใช้ภาษา ทั้งภาษาพูด และภาษาเขียน ควรเริ่มจากการรับรูปแบบภาษาที่ถูกต้อง ตามลักษณะของบริบทภาษาต่างๆ ในสถานการณ์ต่างๆ รวมทั้งเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมต่างๆ ด้วย เนื่องจากภาษาแต่ละภาษาล้วนมี ความหลากหลายตามลักษณะทางสังคม เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อความของภาษาในบริบทนั้นได้ อย่างถูกต้องจึงจะนับได้ว่าเป็นผู้เรียนภาษาได้อย่างมีความหมาย

ลักษณะของบริบทภาษา และเนื้อความต่างๆ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้รูปแบบภาษาที่ถูกต้อง จากการเลียนแบบสถานการณ์ต่างๆ ที่ผู้สอนจำลองขึ้น ภายใต้การฝึกหัด และการควบคุม ของผู้สอน ตลอดจนการหาประสบการณ์โดยใช้วิธีการฟัง ดู พูด อ่าน และเขียนด้วยตนเอง จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อความ และเจตนาของผู้ส่งสารในการสื่อสารได้ดีขึ้น การเข้าใจ อรรถลักษณะของเนื้อความต่างๆ จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถรับสารได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งการจับใจความสำคัญเนื้อความของสารที่ผู้ส่งสารต้องการจะส่ง ตลอดจนช่วยให้ผู้เรียนสามารถ ลำดับความคิดในการส่งสารตอบกลับไปยังผู้ส่งสารได้อีกด้วย

แนวทางในการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการสอนภาษาแบบอรรถภาค (Genre - Based Approach) ผู้เรียนจำเป็นต้องศึกษาหลักการ หรือแนวทางในการสื่อสารนั้นๆ ก่อน เพื่อให้ สามารถสกัดสาระสำคัญจากต้นแบบได้ โดยอาศัยหลักการที่ว่าผู้เรียนจะเกิดการเรียนรู้ได้ดี เมื่อ ได้เห็นต้นแบบในการสื่อสารที่ดี ดังนั้นหากผู้สอนสามารถเลือกใช้ตัวแบบที่ดีมาให้ผู้เรียนได้ศึกษา เรียนรู้ ผู้เรียนก็จะเกิดการเรียนรู้ และสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

5. รูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

จากการสังเคราะห์ตามแนวคิด และทฤษฎีได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้เขียนจึงนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ โดยใช้แนวคิดการสอนแบบเน้นประสบการณ์ (Experience - Based Approach) ร่วมกับ แนวการสอนภาษาแบบอัตถภาค (Genre - Based Approach) มาพัฒนาผู้เรียนชาวต่างชาติที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการให้รูปแบบ ผู้เรียนศึกษาวิธีการสื่อสารจากสถานการณ์ต่างๆ ที่ผู้สอนนำมาใช้ในชั้นเรียน โดยให้ผู้เรียนพิจารณาสังเกต และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากสถานการณ์ในการส่งสาร และรับสารของสถานการณ์ต้นแบบ

ขั้นที่ 2 ขั้นเชื่อมโยงประสบการณ์ ผู้สอนกำหนดสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกับสถานการณ์ต้นแบบ เพื่อให้ผู้เรียนนำมาใช้เป็นแนวทางในการสื่อสาร โดยมีผู้สอนช่วยให้คำแนะนำ และแก้ไข เพื่อให้การเรียนรู้มีความสมบูรณ์ และชัดเจนยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นจัดความรู้ให้เป็นระบบ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนนำสิ่งที่ได้จากการสังเกต และไตร่ตรองแล้วจากเหตุผล และความคิดแล้วนำมาสรุปเป็นความคิดรวบยอด (Abstract Conceptualization) หรือหลักการต่างๆ ของตนเอง และพร้อมที่จะนำหลักการนี้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่

ขั้นที่ 4 ขั้นประยุกต์ใช้ ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ทดลองกับสถานการณ์จริง เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ เพื่อตรวจสอบความเข้าใจของตนเอง จนเกิดเป็นแนวทางในการปฏิบัติได้จริง

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผลงาน ผู้สอนติดตามผลการเรียนรู้จากผู้เรียน พร้อมทั้งให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขในครั้งต่อไป

6. การออกแบบการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ

การออกแบบการเรียนการสอนเป็นภารกิจสำคัญของผู้สอน เนื่องจากทำให้ทราบล่วงหน้าว่าจะสอนอะไร เพื่อจุดประสงค์การเรียนรู้ใด จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไร ใช้สื่อการสอนอะไร และวัดผลประเมินผลโดยวิธีใด การออกแบบการเรียนการสอนอย่างถูกต้องตามหลักการย่อมช่วยให้ผู้สอนเกิดความมั่นใจในการสอน สอนได้ครอบคลุมเนื้อหา สอนได้อย่างมีแนวทาง และมีเป้าหมาย และเป็นการสอนที่ให้คุณค่าแก่ผู้เรียน ดังนั้น การออกแบบการเรียนการสอนช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพ ตลอดจนผู้เรียนก็สามารถเกิดประสิทธิผลในการเรียนรู้ได้ ในการศึกษาครั้งนี้ผู้เขียนได้นำรูปแบบจำลองการสอนเชิงระบบ ADDIE Model (Kruse, 2014) มาใช้ในการวิเคราะห์หรือออกแบบเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการเรียนการสอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ (A: Analyze) ผู้สอนต้องวิเคราะห์องค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในครั้งนั้นว่า จะสอนใคร คุณลักษณะของผู้เรียนเป็นอย่างไร จุดมุ่งหมายของผู้เรียน หรือเป้าหมายของการเรียนรู้นั้นคืออะไร จากนั้นจึงวิเคราะห์เนื้อหาว่าจะสอนอะไรให้กับผู้เรียน ตลอดจนวิเคราะห์หรือวางแผนวิธีการวัด และประเมินผลว่าจะวัดผลอย่างไรจึงจะบรรลุเป้าหมายที่ผู้สอนได้กำหนดไว้

ขั้นที่ 2 การออกแบบ (D: Design) เมื่อผู้สอนวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นที่ 1 เรียบร้อยแล้ว ในขั้นนี้ผู้สอนต้องออกแบบรายละเอียดขั้นตอนต่างๆ อันได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ในแต่ละบทเรียน การกำหนดโครงสร้างเนื้อหา และความสัมพันธ์ของเนื้อหาในบทเรียน ตลอดจนจัดทำแผนการสอน หรือแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อกำหนดเนื้อหา รูปแบบกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน ตลอดจนเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลนั้น

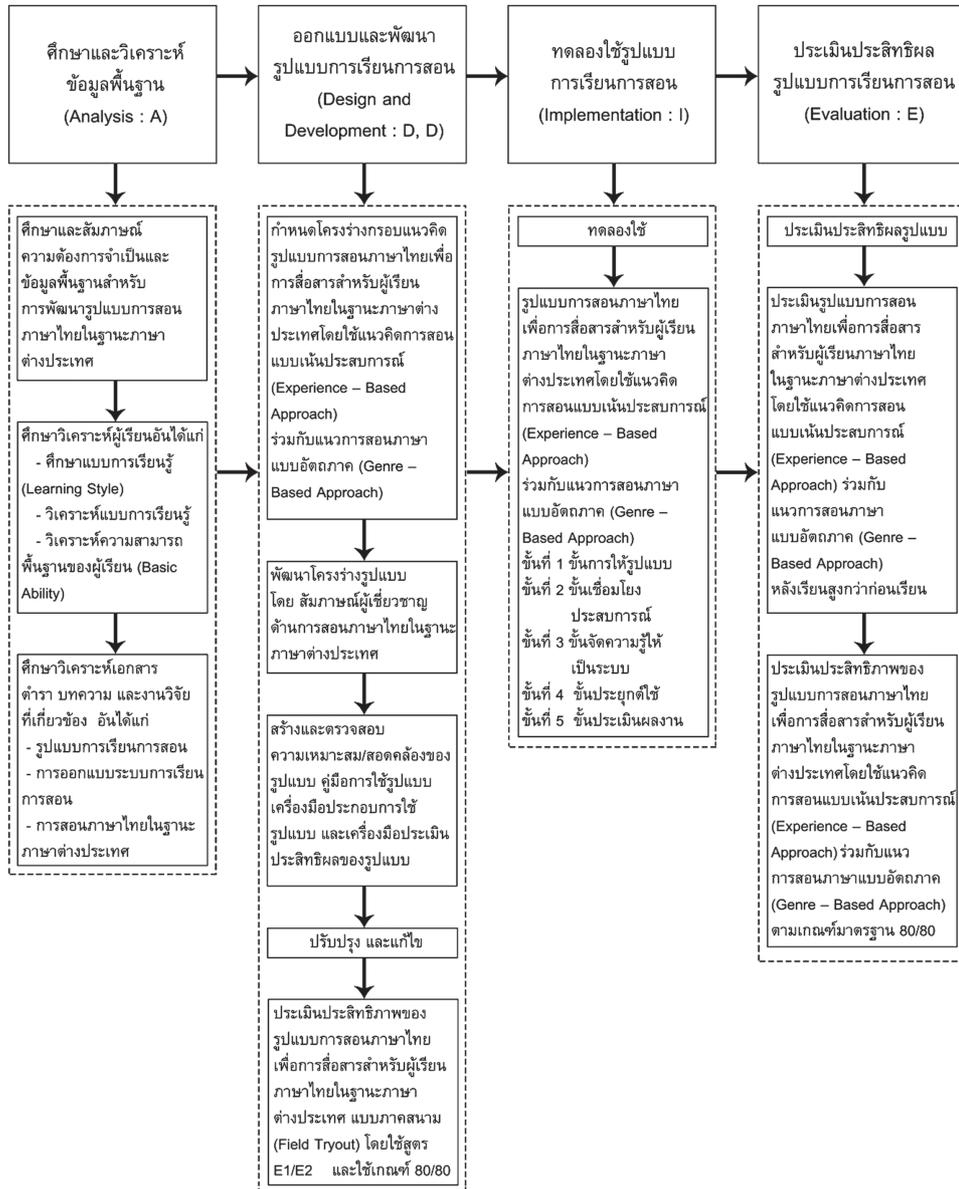
ขั้นที่ 3 การพัฒนา (D: Develop) คือขั้นที่ผู้สอนนำผลลัพธ์ที่ได้จากการออกแบบมาดำเนินการต่อ ซึ่งเป็นการลงมือปฏิบัติจริงเพื่อพัฒนาเป็นบทเรียนต้นแบบ พร้อมที่จะนำไปใช้ในชั้นทดลอง

ขั้นที่ 4 การนำไปใช้ (I: Implement) เป็นการนำบทเรียนที่พัฒนาขึ้น เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายตามวิธีการที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 5 การประเมินผล (E: Evaluation) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของรูปแบบการสอน ADDIE เพื่อประเมินผลบทเรียนและนำผลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้บทเรียนที่มีคุณภาพ

ทั้งนี้ผู้เขียนได้นำหลักการดังกล่าว มาใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ โดยใช้แนวทางการสอนแบบเน้นประสบการณ์ (Experience - Based Approach) ร่วมกับ แนวการสอนภาษาแบบอัตถภาค (Genre - Based Approach) ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับผู้เรียนภาษาไทย
 ในฐานะภาษาต่างประเทศ โดยใช้แนวคิดการสอนแบบเน้นประสบการณ์ (Experience - Based Approach)
 ร่วมกับ แนวการสอนภาษาแบบอัตถภาค (Genre - Based Approach)

จะเห็นได้ว่าการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับผู้เรียนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ โดยใช้แนวคิดการสอนแบบเน้นประสบการณ์ (Experience – Based Approach) ร่วมกับ แนวการสอนภาษาแบบอรรถภาค (Genre - Based Approach) จะช่วยให้ชาวต่างชาติที่เรียนภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศสามารถเรียนรู้ภาษาไทยได้ดีขึ้น เนื่องจากการเรียนรู้จากประสบการณ์เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง ด้วยการเรียนรู้ปฏิบัติ (Learning by Doing) ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความคงทนในการเรียนรู้ในเรื่องของการใช้ภาษา และการเรียบเรียงประโยคในการสื่อสารได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะผู้เรียนได้เรียนรู้จากตัวแบบ หรือรูปแบบการใช้ภาษาที่ถูกต้องตามหลักการเรียนรู้แนวอรรถภาคทั้งในเรื่องรูปแบบการใช้คำ การเรียบเรียงประโยค ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบ และแบบแผนการใช้ภาษาของคนในสังคม ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ในสถานการณ์ใหม่ที่ใกล้เคียงกันได้ดีขึ้น ทำให้ผู้เรียนใช้ภาษาในการสื่อสารได้ดี และมีประสิทธิภาพมากขึ้น หากแต่การจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบนี้ ผู้สอนต้องจัดบทเรียนให้เหมาะสมกับการใช้งาน บทบาทสถานะทางสังคม ตลอดจนต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายในการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนแต่ละครั้ง ผู้สอนควรต้องศึกษาวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายในการเรียนรู้ ตลอดจนความรู้เดิมของผู้เรียนให้ชัดเจนก่อน จึงจะสามารถออกแบบหน่วยการเรียนการสอนในการเรียนรู้แต่ละครั้งได้อย่างเหมาะสม และบรรลุเป้าหมายในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้

7. บทสรุป

การสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับผู้เรียนภาษาไทยชาวต่างประเทศ ผู้สอนควรคำนึงถึงจุดมุ่งหมาย หรือเป้าหมายในการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะเมื่อสิ้นสุดบทเรียนในการเรียนแต่ละครั้งแล้ว ผู้เรียนควรสามารถนำภาษาที่เรียนไปใช้สื่อสาร หรือทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งได้ หลังจากที่ไม่เคยเรียนบทเรียนนั้นมาก่อน ดังนั้นการจัดเนื้อหาของบทเรียนควรมีความสอดคล้องกับการสื่อสารได้จริงในชีวิตประจำวันตามบริบทสังคมไทย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงบทเรียนกับสถานการณ์จริงได้ ซึ่งจะช่วยให้การเรียนการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับผู้เรียนภาษาไทยชาวต่างประเทศนั้นมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง/ References

- ทีศนา แชมมณี. (2557). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นวลทิพย์ เพิ่มเกษร. (2552). การจัดหลักสูตรการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ. *วรรณวิทัศน์*, 9, 107-120.
- ปรีญา หิรัญประดิษฐ์. (2545). *สถานภาพการเรียน และการสอนภาษาไทยให้ชาวต่างประเทศในประเทศไทย* (รายงานผลการวิจัย). นนทบุรี: สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- มีชัย เอี่ยมจินดา. (2548). การเรียนรู้ภาษาที่สอง. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 2(2), 54-61.
- รุ่งฤดี แผลงสร. (2560). *ศาสตร์การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิโรจน์ อรุณมานะกุล. (2559). *ทฤษฎีภาษาศาสตร์*. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2561 จาก <http://pioneer.chula.ac.th/~awirote/courses/ling-theo/lingtheo58.pdf>
- ศรีวิไล พลมณี. (2545). *พื้นฐานการสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมพงศ์ วิทศักดิ์พันธ์. (2544). ภาษาไทยยุคปี 2000. *มนุษยศาสตร์สาร*, 2(1), 43-55.
- สิริจิตต์ เดชมอรัชย์. (2556). *การสอนภาษาฝรั่งเศสในฐานะภาษาต่างประเทศ: แนวคิดและวิธีการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวลักษณ์ รัตนวิชัย. (2536). *การพัฒนาการสอนภาษาไทยแบบมุ่งประสบการณ์ภาษาเล่ม 3*. กรุงเทพฯ: ประยูรวงศ์พิมพ์ที่จัด.
- อรุณี วิริยะจิตรา. (2532). *การเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- Brown, D. H. (2007). *Principles of language learning and teaching* (4th ed.). White Plains, NY: Longman.
- Canale, M., & Swain, M. (1980). Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and learning. *Applied linguistics*, 1, 1-47.
- Chomsky, N. (1957). *Syntactic structures*. The Hague: Mouton.
- Dewey, J. (1938). *Experience & education*. New York, NY: Kappa Delta Pi.
- Dobson, J. M. (2003). *Teaching Strategies 1 for the Teaching of Communication Arts: Listening, Speaking, Reading and Writing* (3rd ed.). Makati: Katha

- Frances, C. (1989). Language development in education. In R. Hasan & J.R. Martin (Eds.), *Language development: Learning language, learning culture. meaning and choice in language* (pp. 152-198). Norwood, NJ: Ablex.
- Halliday, M. A. K. (1973). *Explorations in the functions of language*. London: Edward Arnold.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Krashen, S. D., & Terrell, T. D. (1983). *The natural approach language acquisition in the classroom*. Hayward, CA: The Alemany Press.
- Kurse, K. (2014). *Introduction to instructional design and the addie model*. Retrieved November 3, 2014 from https://www.e-learninggguru.com/articles/art_21.htm
- Hoijer, H. (1969). The origin of language. In A. A. Hill (Ed.), *Linguistics today* (pp. 50-58). New York, NY: Basic Books.
- Martin, J., & Rothery, J. (1980). *Writing project report no.1*. Sydney: Department of Linguistics, University of Sydney.
- _____. (1981). *Writing project report no.2*. Sydney: Department of Linguistics, University of Sydney.
- Nunan, D. (1998). Syllabus design. In C. N. Candlin & H. G. Widdowson (Eds.), *Language teaching a scheme for teacher education* (pp. 160-169). Oxford: Oxford University Press.
- Print, M. (1993). *Curriculum development and design* (2nd ed.). St Leonards: Allen & Unwin.